

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

27 iunie 2013

COMUNICAT DE PRESĂ

privind admiterea de către Plenul CSM a cererii de apărare a independenței sistemului judiciar

în raport cu aspectele prezentate de către Trustul INTACT în legătură cu activitățile desfășurate

în cadrul procedurii penale privind persoana inculpatului Sorin Alexandrescu

În ședința din data de 27 iunie 2013, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat Raportul cuprinzând rezultatele verificărilor efectuate de Inspekția Judiciară, ca urmare a solicitării conducerii CSM cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, adresată Inspekției Judiciare, în legătură cu declanșarea de către Trustul INTACT, în perioada 30 mai 2013 - 6 iunie 2013, a unei campanii susținute, agresive și cu depășirea oricăror reglementări și standarde în materia libertății de exprimare împotriva unor instituții ale sistemului judiciar, în legătură cu activitățile desfășurate în cadrul procedurii penale privind persoana inculpatului Sorin Alexandrescu.

În motivarea cererii s-a arătat că, prin afirmațiile moderatorilor și invitațiilor emisiunilor „100 de minute”, „La Ordinea zilei”, „Sinteza zilei”, precum și a jurnalelor de știri difuzate de postul de televiziune Antena 3, în perioada menționată, s-a căutat acreditarea, direct și fără echivoc, a faptului că justiția română este aservită politic sau chiar controlată politic, făcându-se trimitere la lideri politici, la comanda cărora s-ar fi efectuat, de către procurori, presupuse abuzuri în ancheta pe care Direcția Națională Anticorupție a instrumentat-o în legătură cu faptele săvârșite de Sorin Alexandrescu, director executiv al postului de televiziune Antena 3. În contextul materialelor de presă difuzate și a emisiunilor televizate, afirmațiile cu caracter general la adresa activității unor magistrați, prin asocierea improprie a termenilor, respectiv a unor nume de politicieni și cazuri anterior mediatizate, s-a evidențiat registrul diversionist al mesajului public. Totodată, s-a precizat că elementele din mesajul public al moderatorilor și invitațiilor emisiunilor televizate au prezentat un potențial de intimidare și decredibilizare a justiției, ca putere a statului. Pornind de la apărările formulate de inculpat în instanță, au fost promovate cu insistență și într-o manieră speculativă teorii conform cărora ar fi fost încălcate procedurile judiciare atât de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, dar și de către instanța care a dispus arestarea preventivă a inculpatului. În finalul solicitării, s-a concluzionat că referirile moderatorilor și invitațiilor la metodele de „tip stalinist”, în legătură cu această procedură judiciară, creează un potențial negativ de imagine a statului de drept proclamat de Constituția României, cu consecințe deosebit de grave la nivel intern și internațional.

Verificările prealabile efectuate în cauză de către inspectorii judiciari, în limita competențelor Inspekției Judiciare, au stabilit următoarele:

Presupusele abuzuri cu privire la modul în care a fost preluată cauza la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție **nu au fost confirmate**, întrucât preluarea s-a dispus în temeiul art. 209 alin. 4¹ lit. d) din Codul de procedură penală, conform căruia procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, când urmărirea penală este împiedicată sau îngreunată datorită complexității cauzei ori a altor împrejurări obiective. În ceea ce privește procedura de citare a învinutului Alexandrescu George Sorin, s-a constatat că acesta a fost citat în calitate de învinuit, urmărirea penală fiind începută cu 5 zile înainte de data emiterii citației, și niciodată în calitate de martor. Totodată, potrivit dispozițiilor art. 183 Cod procedură penală, o persoană poate fi adusă în

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

fața organului de urmărire penală pe baza unui mandat de aducere, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară. Potrivit alin. 2 al aceluiași articol, învinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi chemat prin citație, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.

În ceea ce privește afirmațiile cu privire la antedatarea comunicatului de presă al Direcției Naționale Anticorupție, verificările **au infirmat** și acest aspect.

Speculațiile referitoare la fostul soț al doamnei procuror șef Laura Codruța Kovesi s-au dovedit **nefonde**, întrucât, în cadrul verificărilor, s-a stabilit că acesta nu are nici o calitate în dosarul penal la care se face referire, astfel încât **nu există nici un indiciu obiectiv** că imparțialitatea doamnei procuror șef al DNA în legătură cu dosarul amintit ar putea fi afectată, așa cum s-a sugerat în mass-media.

Referitor la afirmațiile vizând formularea de către procurori a propunerii de arestare preventivă la o dată la care cunoșteau că este de serviciu un anumit judecător, în cadrul verificărilor efectuate s-a constatat că aceasta a revenit spre soluționare doamnei judecător E. Zamfir, planificată la data respectivă pentru soluționarea cauzelor privind măsurile preventive, cu respectarea hotărârii Colegiului de conducere al Judecătoriei Sectorului 1 București și dispozițiilor art. 22 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, **nefiind constatate indicii** în sensul direcționării dosarului către un anumit complet de judecată.

Cu privire la motivarea încheierii pronunțată la data 31 mai 2013, în dosarul nr. 22412/299/2013 al Judecătoriei Sectorului 1 București, prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului Alexandrescu George Sorin, din examinarea încheierii reiese că, în considerentele acesteia, sunt expuse argumentat motivele pentru care instanța a pronunțat soluția criticată.

În ceea ce privește afirmațiile privind motivarea de către doamna judecător E. Zamfir a încheierii din data de 31 mai 2013, în sensul existenței în cuprinsul acesteia a unor pasaje identice cu cele expuse în alte cauze privind persoane publice, s-a constatat că judecătorul a realizat o interpretare a normelor legale incidente și aplicabile situației de fapt dedusă judecății, aspect care nu exclude ca, în cuprinsul mai multor hotărâri, motivarea să se întemeieze, în spețe similare, pe aceleași argumente de drept.

La admiterea recursului declarat de către inculpatul Alexandrescu George Sorin împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă, instanța de control judiciar a statuat doar cu privire la greșita apreciere a pericolului pentru ordinea publică, și nu asupra lipsei indiciilor privind săvârșirea unei infracțiuni.

Verificările efectuate nu au relevat existența vreunei imixțiuni a politicului în procedurile judiciare desfășurate cu privire la inculpatul Alexandrescu George Sorin.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. 1 și art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată cu modificările și completările ulterioare, CSM are dreptul și obligația de a se sesiza și din oficiu pentru a apăra judecătoria și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea. Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali. Independența judecătorului este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil. Această independență nu este însă o prerogativă sau un privilegiu în interesul propriu al judecătorului, ci în interesul statului de drept și a celor pentru care se înfăptuiește justiția, ca serviciu public. Conform *Recomandării CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre* cu privire la judecători, respectiv independența, eficiența și responsabilitățile - scopul independenței, după cum este prevăzut de articolul 6 din Convenție, este

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

de a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil, având doar la bază aplicarea dreptului și fără nicio influență nepotrivită. Independența individuală a judecătorului este garantată de independența sistemului judiciar în ansamblul său. În acest sens, independența judecătorilor este un aspect fundamental al statului de drept.

Judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa în mod imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor. Judecătorii trebuie să aibă puteri suficiente și să fie în măsură să le exercite pentru a-și îndeplini sarcinile lor și pentru a menține autoritatea și prestigiul justiției.

Toate persoanele care au legătură cu un caz, inclusiv organismele publice sau reprezentanții lor, trebuie să se supună autorității judecătorilor. Independența externă a judecătorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul personal a judecătorului, ci în interesul statului de drept și al persoanelor care solicită sau așteaptă o justiție imparțială. Independența judecătorilor trebuie să fie considerată ca o garanție a libertății, a respectării drepturilor omului și a aplicării imparțiale a legii. Independența și imparțialitatea judecătorului sunt esențiale pentru garantarea egalității părților în fața instanțelor și asigurarea unui tratament nediscriminatoriu al acestora.

Principiul independenței justiției presupune independența fiecărui judecător în parte în exercitarea funcției. Judecătorii trebuie să ia decizii în mod independent și imparțial și să poată acționa fără restricții, influențe nepotrivite, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare. Raportat la situația de fapt, dar și la cadrul legal care definește independența sistemului judiciar și limitele libertății de exprimare, inspectorii judiciari au constatat că, **în emisiunile amintite, pornind de la un caz concret, au fost exprimate opinii pe baza cărora au fost emise concluzii cu caracter general, având impact negativ asupra întregului sistem judiciar, prejudiciind credibilitatea justiției în rândul opiniei publice.** Pentru a evita acest gen de discurs care reprezintă pericolul de a interfera cu activitatea specifică a unei puteri în stat, *Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, adoptată la Congresul VIII al O.N.U.* (pct. 4), prevede că **„statele veghează ca procurorii să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în deplină libertate, fără a face obiectul unor intimidări, hărțuiri, fără a suferi ingerințe nefondate și fără a li se angaja, în mod nejustificat, responsabilitatea civilă, penală sau de altă natură”**.

În jurisprudența Curții Europene de Justiție se apreciază în mod constant că un rol important în asigurarea independenței și imparțialității judecătorului îl au și aparențele (cauzele *Findlay versus Regatul Unit*, 25.09.1997, *Mc Gonnell versus Regatul Unit*, 08.02.2000), astfel încât afirmațiile formulate sub diferite modalități trebuie să elimine orice suspiciune privind afectarea independenței judecătorilor.

Dreptul la libertatea de exprimare nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Astfel, art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că *„orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”* și că *„acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”*. Dispozițiile acestui articol se aplică nu numai informațiilor sau ideilor care sunt primite favorabil sau care sunt privite ca inofensive sau indiferente, ci și acelor care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau o parte a populației. Cu atât mai mult, cu cât, din perspectiva modalității de exprimare a jurnalistului, majoritatea aspectelor prezentate se circumscriu, ca tipologie, după distincția realizată atât în jurisprudența instanței de contencios european a drepturilor omului, cât și în *Rezoluția nr. 1003(1993) privind etica jurnalistului*, în categoria *judecăților de valoare* care permit o doză de exagerare sau chiar provocare, care nu se pretează la demonstrarea exactității lor. A pretinde o

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

asemenea demonstrație înseamnă a aduce atingere înseși libertății de opinie, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 din Convenție. Prin *Rezoluția 1003 (1993) privind etica jurnalistică*, art. 1 stabilește că „suplimentar la drepturile și obligațiile juridice stabilite de către normele juridice respective, presa mai are o responsabilitate etică față de cetățeni și societate, care trebuie accentuată la momentul actual, când informarea și comunicarea joacă un rol major în formarea atitudinii personale a cetățenilor și în dezvoltarea societății și a vieții democratice”. De aceea, s-a arătat că printre principiile de bază al eticii jurnalismului se află și condiția ca „difuzarea știrilor să fie bazată pe adevăr, asigurată prin mijloace adecvate de verificare și demonstrare și pe imparțialitate în prezentare, descriere și narare” (art. 4).

* * *

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza „*Bradford contra Danemarcei*” a decis că „**interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora**”. În cauza „*Pager și Oberschlick contra Austriei*” s-a statuat că „**activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept**”. În jurisprudența CEDO, s-a subliniat rolul important al presei într-un stat de drept, aceasta având responsabilitatea privind comunicarea informațiilor și ideilor cu privire la problemele politice, precum și a altor teme de interes general, dar și obligația de a nu depăși anumite limite fixate în special pentru protecția reputației altuia (*Hotărârea Castells contra Spaniei* din 23 aprilie 1992).

Este adevărat că printre temele de interes general se include și funcționarea sistemului de justiție, acesta fiind o instituție esențială într-o societate democratică, iar presa este unul din mijloacele prin care opinia publică poate verifica dacă judecătorii își exercită responsabilitățile în conformitate cu scopul de bază al misiunii care le-a fost încredințată. Totuși, trebuie avut în vedere rolul deosebit al puterii judiciare în societate, precum și faptul că acțiunea justiției, valoare fundamentală într-un stat de drept, are nevoie de încrederea cetățenilor pentru a îndeplini scopul de serviciu public. De aceea este necesară protejarea puterii judiciare împotriva unor atacuri care, pe lângă faptul că sunt neîntemeiate, conțin concluzii negative, de o deosebită gravitate, extinse la nivelul întregului sistem judiciar.

Libertatea de exprimare ocupă un loc aparte printre drepturile garantate de *Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, aceasta stând la baza noțiunii de societate democratică, ce sintetizează sistemul de valori care fundamentează *Convenția*. Începând cu *Hotărârea Handyside* (7 decembrie 1976), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut că libertatea de exprimare consacrată prin articolul 10 al *Convenției* este unul din drepturile fundamentale esențiale într-o societate democratică bazată pe pluralism, toleranță și spirit de deschidere. Astfel, Curtea a afirmat că libertatea de exprimare nu privește numai informațiile și ideile primite în mod favorabil sau considerate ca inofensive ori indiferente, dar și pe cele care scandalizează, șochează sau neliniștesc Statul ori o parte oarecare a populației. Prin urmare, Curtea exercită un control extrem de vigilent asupra restricțiilor impuse de către State în virtutea § 2 al articolului 10, care "reclamă o interpretare riguroasă" (*Observer și Guardian*, 26 noiembrie 1991). Curtea a subliniat în nenumărate rânduri rolul crucial al presei într-o societate democratică, afirmând, pentru prima dată în cauza *Prager și Oberschlick vs. Austria* (1995), faptul că libertatea presei acoperă de asemenea recurgerea la o anumită doză de exagerare sau chiar de provocare. Însă, pentru a se bucura de protecția oferită de Convenție, judecățile de valoare nu trebuie să se bazeze pe fapte inexacte. În același timp, însă, în ceea ce privește afirmațiile verificabile, Curtea nu ia în considerare numai adevărul obiectiv al acestora, ci și atitudinea subiectivă a reclamantului. Prin urmare, criteriul bunei-credințe tinde să fie

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

mai important decât exactitatea afirmațiilor în a determina dacă exercitarea libertății de exprimare se menține sau nu în limitele stabilite de art. 10. Criticile la adresa magistraților sunt protejate prin articolul 10 § 2 care prevede, printre restricțiile privind libertatea de exprimare, și necesitatea protejării autorității și imparțialității puterii judiciare. Curtea a recunoscut că pot exista cazuri când este necesar ca puterea judiciară să fie protejată împotriva atacurilor distrugătoare, lipsite de fond serios, cu atât mai mult, cu cât obligația de rezervă le interzice magistraților să reacționeze. În schimb, ea a subliniat importanța ca cetățenii să obțină informații privind funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică. Presa reprezintă unul din mijloacele de care dispun responsabilii politici și opinia publică spre a se asigura că judecătorii se achită de înaltele lor responsabilități în conformitate cu misiunea ce le este încredințată (*Prager și Oberschlick*). **Într-un stat de drept, nimeni nu are dreptul să extrapoleze nemulțumirile referitoare la instrumentarea unei anumite cauze, asupra întregului sistem judiciar. În măsura în care procedează astfel, persoana respectivă aduce, inevitabil, atingere prestigiului justiției și independenței magistraților.**

Analizând afirmațiile din cadrul emisiunilor menționate, inspectorii judiciari au constatat că unele din ele sunt de o gravitate extremă, întrucât induc ideea că nu s-au respectat procedurile judiciare atât de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, cât și de către instanța care a dispus arestarea preventivă a inculpatului, iar instrumentarea acestei cauze a fost influențată de persoane din mediul politicii, ceea ce presupune, implicit, că magistrații au încălcat legea sau, cel puțin, și-au încălcat obligațiile profesionale. **În consecință, s-a adus atingere nu numai reputației acestora, dar a fost subminată și încrederea publică în integritatea magistraților în general.** Formularea unor aprecieri negative cu privire la activitatea judiciară desfășurată de toți magistrații produce un impact profund asupra justițiabililor, de natură a le afecta încrederea în actul de justiție și de a amplifica nemulțumirile care, de altfel, sunt inerente în procedura judiciară în care, de regulă, numai una din părțile litigante obține o soluție favorabilă. De aceea, acest fel de generalizări, concretizate în aprecieri negative cu privire la activitatea de judecată, nu ar trebui emise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se perfect în situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea justiției.

Luând în considerare toate aceste aspecte relevate de Raportul Inspecției Judiciare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că afirmațiile și declarațiile de genul celor lansate în spațiul public, în cadrul emisiunilor menționate ale postului de televiziune ANTENA 3 al Trustului INTACT, prin natura lor și impactul asupra opiniei publice, au adus atingere independenței, prestigiului și credibilității justiției, cu consecința subminării autorității acesteia, a sistemului judiciar în ansamblul său. Drept urmare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a decis că solicitarea conducerii CSM, de apărare a independenței sistemului judiciar, este deplin justificată și a procedat la admiterea cererii.

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII